

Терещенко Я.М.,
студ. 4 МЕВ, гр. 2,
Київський національний університет ім. Т. Шевченка
Інститут міжнародних відносин.
Науковий керівник – Стаканов Р.Д.,
к.е.н., асистент кафедри світового господарства і
міжнародних економічних відносин

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У сучасних умовах глобалізації економіки та інтеграції системи обліку та аналізу на міжнародному рівні актуальною є проблема обліку операцій, що здійснюються у сфері зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) України. Цьому питанню присвячено дослідження А. Кредісова, І. Павлюка, Ю.Кузьминського, А.Чубаря, В. Палія, О.Мухіна, М.Кужельного, М. Овсійчука, Р.Адамса, Ч.Хорнгерна та інших. Вони розглядають досить непрості проблеми бухгалтерського та податкового обліку ЗЕД суб'єктів господарювання, вплив нормативного середовища в умовах частого реформування системи бухгалтерського обліку та податкових змін.

Показники бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту стали одними з найголовніших елементів при прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на одержання як можна більш ефективних результатів фінансово-господарської на зовнішньоекономічної діяльності. Неузгодженість законодавства, у той самий час, викликає безліч проблем з відображення зовнішньоекономічних операцій у бухгалтерському обліку та їх ефективний аналіз. Особливості обліку основних операцій у сфері ЗЕД можна висвітлити через дві групи проблем, а саме: проблеми податкового обліку та проблеми бухгалтерського обліку за національними стандартами.

Експортно-імпортні операції є однією з найбільших категорій у системі ЗЕД. Досить часто у процесі ведення підприємством господарської діяльності виникає проблема в товарах імпортного виробництва або, навпаки, експорту власної продукції.

Безперечно, що від даних операцій підприємство отримує більше переваг, проте існують і недоліки, які проявляються у наступних проблемах:

- вибір надійного партнера;
- витрати, пов'язані з митним оформленням;
- проблема повернення неякісної (бракованої) продукції;
- транспортні витрати, що перевищують вартість товару;
- складність експедиторського супроводу;
- правові проблеми;
- система здійснення платежів;
- відсутність навиків митного оформлення;
- відсутність оборотних валютних коштів;
- ціна, політичні проблеми [2, ст.37].

Велику увагу слід звернути на проблеми оприбуткування товарів. Придбання імпортованого товару може здійснюватися декількома способами: за готівку, на умовах комерційного кредиту, за рахунок реекспортної операції, через посередника (тобто з додатковим договором).

Недоліки можуть також виникнути при встановленні дати визнання товару у бухгалтерському обліку. У цьому випадку місцезнаходження товару є дуже важливим. Наприклад, якщо товар знаходиться в дорозі і при цьому право власності на нього вже набуто підприємством, то слід відкрити рахунок 288 «Товари в дорозі». Якщо товар знаходиться на складі – то рахунок 0231 «Товари на відповідальному зберіганні».

Недоліки, які можуть допускатися у оформленні товару, можуть привести до неправильного ведення обліку, а це, у свою чергу, - до негативного впливу на діяльність підприємства. Правильний підхід дозволить деталізувати облік усіх експортно-імпортних операцій підприємства, що дасть можливість своєчасно та у повному обсязі отримувати необхідну інформацію про виконання зовнішньоекономічних угод, здійснювати контроль за усіма етапами переміщення товарів, мати достовірну інформацію про доходи та витрати, пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Наступною помилкою, яка може допускатися при аналізі операцій ЗЕД підприємства є неправильність ідентифікації господарських операцій, або неправильність трактування виду діяльності контрагента.

Ще одним прикладом з практичних проблем ведення обліку зовнішньоекономічних операцій може бути проблема коректного відображення дебіторської чи кредиторської заборгованості. Бухгалтерія підприємства має вести аналітичний облік на розрахунків з контрагентами. Тоді результати взаєморозрахунків будуть відображені у повному обсязі. Для цього слід обдумано обирати комп'ютерну програму, яка б мала широку підтримку розробника програмного забезпечення, є перевіреною досвідом та набула широкого розповсюдження.

Існуюча система бухгалтерського обліку експортно-імпортних операцій не у повній мірі задовольняє інформаційні потреби управління підприємством. Вона не надає вичерпної інформації про хід виконання конкретної угоди, експортної чи імпортної, через що стає неможливим виконання усіх домовленостей та досягнення позитивних та максимально ефективних фінансових та інших результатів при одночасній мінімізації підприємницьких ризиків.

Для того, щоб уникнути проблем, пов'язаних з відображенням стану зовнішньоекономічних операцій підприємства, слід, перш за все враховувати вимоги чинного законодавства, яке, в свою чергу, підлягає удосконаленню. Також необхідно чітко і грамотно визначати положення та умови експорту чи імпорту товарів або надання послуг в угоді з партнером, щоб не виникало питань з правильності розрахунків, обліку чи аналізу зовнішньоекономічних операцій підприємства.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. та ін. *Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підручник. 2-ге видання, доп. І перероб.* – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 544с.
2. Кадуріна Л.О. *Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України / Л.О.Кадуріна, М.С.Стрельнікова.* – К.: Центр наукової літератури, 2007. – 605 с.
3. Кредісова А.І. *Управління зовнішньоекономічною діяльністю / А.І. Кредісова.* – К.: ВІРА-Р, 2002. – 376 с.
4. Кузмінський Ю.А. *Облік та аналіз ЗЕД / Ю.А.Кузмінський.* – К.: КНЕУ, 2001. – 179 с.
5. Небильцова В. М., Небильцова О. В., Овдій О. В. *Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник.* - К.: "Хай-Тек Прес", 2007. - 256 с.